

Budapesti gyermek-intézmények gyermek-dietetikai ellátása

Gyermekkorban a dietetikának a perikoncepcionális időszakról, az egészséges étkeztetésen át a táplálásterápiáig jelentős szerepe van.

Gyermekkorban magas a prevalenciája a táplálékallergiának és azon betegségeknek, amelyek gyógymódja a megfelelő étrend. A gyermekekkel foglalkozó dietetikusok munkája rendkívül összetett, hiszen az adekvát diéta és a megfelelő tápláltsági állapot megtartása mellett a gyermek fejlődését is biztosítani kell együttműködve a szülőkkel, gondozókkal és a gyermekkel.

Az Országos Gyermekegészségügyi Intézet munkatársai és a gyermek-dietetikában dolgozó dietetikusok gyakran találkoznak olyan anomáliákkal, amelyek a gyermek-dietetikai ellátás hiányosságaira utalnak. Ebben az évben a budapesti kollégák létrehozták a Gyermek dietetika network-öt, mint szakmai konzultációs platformot és első feladatuknak tekintették, hogy helyzetfelmérést készítsenek, és annak eredményeit közlétegyék.

2014. szeptember hónapra, 1039 ágyra vonatkoztatva, az alábbi intézmények adataival:

S.E. I.sz. Gyermekklinika, Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak, Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak Budai Gyermekkórház Telephely, S.E. II. Gyermekklinika, MRE Bethesda Gyermekkórház, Heim Pál Gyermekkórház, Heim Pál Gyermekkórház Madarász utcai telephely

Adatszolgáltatók: dietetikusok, intézményenként egy

1. Az intézményekben foglalkoztatott dietetikusok száma

Az 1039 gyermek aktív ágyra, és a dietetikai szakrendelésekre **14** teljes állásban (heti 40 órában), és 3 heti 20 órás részállásban (azaz **1,5 fő**) foglalkoztatott **dietetikus jut**.

Aktív ágy	Dietetikus	Beteg/dietetikus
135	3	45
80	1,5	53
124	2	62
60	1	60
101	2	51
135	1,5	90
404	4,5	88
1039	15,5	45-88

2. Dietetikai tanácsadás az adott intézmények járó- és fekvőbeteg ellátásában

Aktív ágy	Dietetikus fekvő és járó beteg ellátásra/fő	Dietetikai tanácsadás	Egyéni dietetikai tanácsadás
135	3	320	250
80	1,5	61	61
124	2	80	80
60	1	13	13
101	2	117	109
135	1,5	38	38
404	4,5	98	62
1039	15,5	748	634

A fekvőbeteg ellátásban és járóbeteg szakrendelésen a beteg/dietetikus arány rendkívül eltérő.

3. Járóbeteg szakrendelések és a kapcsolódó dietetikai szakrendelések aránya.

	Szakrendelések melletti DIETETIKAI SZAKRENDELÉS												
	Diabetológia	Belgyógyászat	Endokrinológia	Gasztroenterológia	Nephrológia	Kardiológia	Tüdőgyógyászat	Onkológia	Allergológia, immunológia	Csecsemő és gyermekgyógyászat	Nőgyógyászat	Sebészet	Rehabilitáció
Van szakrendelés, van dietetika	3	1	2	3	3	1	2	0	2	2	1	0	0
Van szakrendelés, igény szerint dietetika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	2	1
Van szakrendelés nincs dietetika	2	2	3	3	3	2	3	3	1	4	1	4	2
Nincs szakrendelés	1	2	1	0	0	3	1	3	3	0	5	1	3

A minimum-feltétel nem teljesül.

4. A járóbeteg szakrendelések mellett rendelő dietetikusok száma (fő) Kivonva a fekvőbeteg-ellátásban töltött időt.

Járóbeteg szakrendelésen dietetikusok száma (fő) Kivonva a fekvőbeteg-ellátásban töltött idő	A járóbeteg szakrendelésen dietetikai szakellátás (óra/hét)
1,5	60
1	35

0	0
0,5	20
1	40

5. A dietetikai szakrendelésen rendelkezésre áll-e a szakmai szabályokban előírt tárgyi feltétel?

A DIETETIKAI SZAKRENDELÉSEN rendelkezésre áll-e megfelelő									
Helyiség	Bútorzat	Számítógép	Tápanyag számító szoftver	Személyi mérleg	Testmagság mérő	Testösszetétel mérő	Ismeretterjesztő szóróanyagok	Nyomtató	Internet hozzáférés
Igen	Igen	Igen	Igen	Igen	Igen	InBody 2000	Igen	Igen	Igen
Igen	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Igen
Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem
Igen	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Nem
Nem	Nem	Igen	Igen	Nem	Nem	Nem	Igen	Igen	Igen
Igen	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem
57%	57%	57%	29%	43%	43%	14%	86%	57%	43%

A tárgyi feltételek hiánya akadályozza a minőségi szakmai munkát.

6. A dietetika ellátás átlagos ideje

Az első dietetikai konzultáció átlagos ideje percben (perc)	A dietetikai kontrollfoglalkozás átlagos ideje percben (perc)
60	45
90	60
45	20
30	30
45	30
45	30
90	50

Gyakorlatilag mindenhol megfelel a szakma szabályainak.

7. A dietetikai szakellátásban honnan és milyen arányban fogadnak külsős beteget? (%)

Intézmények	Honnan fogadnak külsős klienst?			Az ellátottak körülbelül milyen arányban külsősök? (%)
	Egyéb fekvő és járóbeteg ellátás	Alapellátás	A beteg maga jelentkezik	
1	Igen	Igen	Igen	20
2	Igen	Igen	Igen	10
3	-	-	-	-
4	Nem	Nem	Igen	66
5	Igen	Igen	Nem	5
6	Igen	Igen	Igen	10
7	-	-	-	-

Nem szabályozott.

8. A dietetika szakrendelés finanszírozása

Miként oldják meg a járóbeteg szakrendelés dietetikai szakellátását?	Milyen módon biztosított az Intézményben a dietetikai szakellátás finanszírozása a JÁRÓBETEG szakrendelésben?	Mely OENO kódok alapján történik az OEP általi finanszírozás?
A fekvőbeteg intézményben foglalkoztatott dietetikusok átcsoportosításával, munkaidejük megosztásával a fekvőbeteg intézmény és a járóbeteg szakellátás között	1 intézményben OEP által finanszírozott meghatározott szerződött rendelési idő	91311, 91312, 91313, 91314, 91315,
1 fő részmunkaidős dietetikus csak a szakrendelésen	1 intézményben a szakorvosok számolják el	91311, 91312, 91313, 91314, 91315
A fekvőbeteg intézményben foglalkoztatott dietetikusok átcsoportosításával, munkaidejük megosztásával a fekvőbeteg-intézmény és a járóbeteg-szakellátás között	4 intézményben Nincs biztosítva finanszírozás	
A fekvőbeteg intézményben foglalkoztatott dietetikusok átcsoportosításával, munkaidejük megosztásával a fekvőbeteg-intézmény és a járóbeteg-szakellátás között	1 intézményben Nem tudja	

A finanszírozás a tesztelt intézmények döntő többségében hiányos.

9. A dietetikai dokumentáció:

Minden intézményben van dietetikai dokumentáció, 4 helyen belekerül a kórházi informatikai rendszerbe, zárójelentésbe és visszakereshető.

Három helyen csak papír alapú ebből két intézményben az ápolási dokumentációban ill. „saját füzetben” is megtalálható, nem vagy nehezen kereshető vissza.

10. A kórházban és klinikán dolgozó dietetikusok feladatai:

- járóbeteg- és fekvőbeteg ellátásban dietetikai szaktanácsadás
- osztályos viziteken részvétel
- klinikai táplálás munkacsoportban közreműködés
- ételmezési feladatok, létszámösszesítés, tálalás felügyelete, osztályon sz. sz. ételosztás/ellenőrzés
- betegklubok, előadások, ételkészítés bemutatók szervezése
- kiadványszerkesztés, cikkírás, média szereplés
- dietetikusok, orvosok, rezidensek oktatása, vizsgáztatása
- konferenciákon, továbbképzéseken előadások tartása
- kutatásban való részvétel

11. A dietetikusok munkaidejének megoszlása az ételmezési és dietetikai szakfeladatok között.

A dietetikus munkaidejét hány százalékban teszik ki ételmezési munkák? (%)	A dietetikus munkaidejét hány százalékban teszik ki a szakdietetikus feladatok? (%)
20	80
20	80
45	55
70	30
5	95
50	50
60	40

Az ételmezési adminisztrációs feladat mennyisége eltérő, és több esetben nem kívánatos arányú.

12. A budapesti gyermek fekvőbeteg intézmények ételmezésének működtetése:

Működtetés módja	Intézmény/db	Aktív ágy	Ellátottak%
Kiszervezett ételmezés	4	399	38
Helyi ételmezés	3	640	62

Fő problémák:

- Nincs egységesen szabályozott dietetikai szakellátás
- Nincs egységes dokumentáció
- Nincs megfelelő finanszírozás

Javaslat:

- A dietetikai ellátás megfelelő szabályozása
- Egységes, informatikai rendszerben működő dokumentáció

- Az OEP finanszírozás kiterjesztése, több és dietetikus által elszámolt OENO kód
- Az ételmezési adminisztrációs és szakdietetikai feladat arányának optimalizálása
- A több feladat minőségi ellátásához arányos dietetikus létszám
- Tesztkonyha, tankonyha - kliensek, betegek, hozzátartozók, szakemberek képzése
- Megfelelő felszereltség (helyiség, mérőeszközök, IT.....)

A felmérést a Gyermek Dietetika Network munkatársai készítették.

Baloghné Lak Tünde, Czuppon Krisztina, Csácsi Ibolya, Ferencziné Papp Ibolya, Henter Izabella, Kecskeméti Judit, Kiss Anna, Kiss Erika, Marácz- Farkas Krisztina, Polyik Emese, Pogacs-Szefert Éva, Rózsa Zsuzsanna, Simon Erika, Szekeres Anita, Terényiné Marinov Ágnes, Vajda-Nagy Erika, Zimonyi Krisztina

A szakmai és technikai segítséget köszönjük: Kiss Évának, Patay Pannának, Présing Zsoltnak, dr. Valek Andreának

MELLÉKLET

A 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről jogszabály előírásainak teljesülése

Dietetika személyi minimumfeltételek⁸³

Dietetikus létszám a fekvőbeteg szakellátásban

Minden fekvőbeteg szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónak az ágyszámtól függetlenül **1 fő dietetikus végzettségű ételmezésvezetőt és 1 fő dietetikust, valamint 100 ágyanként 1 fő dietetikust kell biztosítani.** Dietetikai szolgálat létrehozása javasolt, amely az intézmény adottságainak megfelelően figyelembe veszi az egyes szakterületek eltérő igényeit (pl. jelentős járóbeteg forgalom dietetikai szakellátása, kvantitatív étrendet igénylő betegforgalom).

A fekvőbeteg intézményeket ellátó ételmezési vállalkozásoknál minimum 1 fő főállású dietetikus alkalmazása szükséges.

Dietetikus létszám a járóbeteg szakellátásban

Heti egy alkalommal 4-6 óra dietetikai szakrendelést kell biztosítani, ha a szolgáltatónál diabetológia, nefrológia, endokrinológia, gasztroenterológia szakrendelések közül bármelyik működik.

Heti minimum két alkalommal 4-6 óra dietetikai szakrendelést kell biztosítani, ha a szolgáltatónál az alább felsorolt szakrendelések közül legalább 2 vagy több szakrendelés működik:

- diabetológia,
- belgyógyászat,
- anyagcsere, endokrinológia,
- gasztroenterológia,
- nefrológia,
- kardiológia,

- tüdőgyógyászat,
- klinikai onkológia,
- allergológia és klinikai immunológia,
- csecsemő- és gyermekgyógyászat,
- szülészet-nőgyógyászat,
- sebészet,
- rehabilitációs medicina szakmában.

1 fő dietetikus maximum 10 beteget oktat naponta egyénileg, vagy végez időben ennek megfelelő csoportos oktatást.

ÁLTALÁNOS ALAPELVEK Átlagos egyéni oktatási idő: 30 perc/beteg.

Csoportos oktatás: maximum 10 fő/csoport, ideje átlag 45 perc.

Egy intézményen belül több szakmát, több osztályt kiszolgáló dietetikai tevékenység esetén központi dietetikai szolgálat működtetése szükséges.